

אבא! אל תלך...

ר' חיים גולדברג שיחי'

הרב מנחם מנדל מוסקוביץ, רב קהילת 'אזמרה' בצפת, מוכר כמי שמקרב לבבות ישראל לאביהם שבשמים, בנו חביבו של הרבי משאץ, ניצל באורח ניסי מפציעה אנושה באסון הנורא שהתרחש בל"ג בעומר במירון.

הרב מוסקוביץ, נסע למירון יחד עם בנו - וכאשר נדחקו בעומס האנשים, נאלץ לעזוב את ידו, כשאך פסע מפריד בינו לבין המוות. כעת, בשיחה עם 'כיכר השבת' הוא משחזר את כל מה שאירע בהר מירון.

"סיימתי את ההדלקה בבויאן, עצרתי בצד להגיד קצת פרקי תהילים, עד שיתחיל ההדלקה בתולדות אהרון. בתחילת ההדלקה בתולדות אהרון היה מספיק מקום. מקום מרווח מקום שאפשר לראות, שמחתי", פותח הרב מוסקוביץ את סיפורו. "לאט לאט המקום נהיה עמוס מאוד מאוד. אמרתי לפחות נחכה לפחות עד שהרבה יתחיל את ההדלקה, הרבה ידליק את האש ואני אצא. הרבה הדליק את האש, אבל כבר לא יכולנו להישאר שם, היה שם עומס מטורף. אז אמרתי לבן שלי, בוא נצא".

אחרי שיצאו מההדלקה, העומס היה כבר כבד מדי. "היו שם דחיפות נוראיות - באותו שביל. אמרתי לבן שלי, חשבון מאוד פשוט, איפה שהיינו גם נדחסנו, עכשיו - גם נדחסים, אבל חמש דקות אחרי זה אנחנו בחוץ, באוויר הפתוח".

"לבורא עולם הרחמן ואהוב היו תכניות אחרות בשבילי ובשביל עוד עשרות אחרים", סיפר. "כשאנחנו נדחפים לרדת מהרמפה, אנחנו שומעים צעקה: 'אנשים נופלים', 'אנשים נופלים, זהירות'. אני לא ידעתי מה זה אומר, אבל אין לי גם אופציה ולא דרך לא לחזור אחורה, לא ימינה לא שמאלה..."

תוך כדי שאין להם לאן לברוח, מוצא את עצמו הרב מוסקוביץ על הרצפה. "מפה לשם, כשאני מחזיק את היד של הבן שלי אני בתוך המפולת הזאת. אני נופל על אנשים. ברגע שאני נופל אני עוזב את היד של הבן שלי, אני מנסה לקום, אני רואה שעל פי דרך הטבע אין לי דרך לקום".

אחרי שניסה לקום, שמע האב את צעקות בנו המצמררות. "הבן שלי נותן לי את הצעקה הזאת 'טעטי גיינישט!' - אבא, אל תלך!! אל תלך!! הוא ראה כבר... ראיתי שאני לא יכול לקום, הסתובבתי, ראיתי שם איזה איש מבוגר עומד לידו, אמרתי לו, אם לא אני, לפחות הוא. תציל את הילד הזה".

"אני שוכב שם בלי יכולת לנשום בלי יכולת לזוז, ואז עשיתי תנאי עם רבי שמעון. אמרתי, רבי שמעון הצדיק, הדבר הזה קרה במשמרת שלך, אתה אמור לקחת אחריות על האלמנה והיתומים שלי. אני מוכן לעלות לבורא עולם, אבל מה הם אשמים? רבי שמעון אתה תיקח אחריות".

לאחר דקות ארוכות, הגיעו לחלץ את הפצועים. "אני הייתי דיי מעורפל, אבל הייתי בהכרה, שמעתי אנשים... לא ראיתי כלום. "אז אני אומר לעצמי 'ריבוננו של עולם, איפה הילד שלי...! בסופו של דבר הם הגיעו אליי גם, ברוך ה'. נס נוסף שהיה לי, בבדיקה הראשונית שהם עשו לבחינת הפציעה שלי אני סומנתי רחמנא לצלן מבין המתים", מספר הרב מוסקוביץ ומתאר כי בהתחלה לא היו בטוחים אם הוא בכלל חי. "הם בהתחלה ניסו לעשות משהו, אני לא זוכר מה. ניסו לעשות משהו, ואז שלא היה שיתוף פעולה הם הכניסו אותי למקום קר... הצלחתי להזיז את היד, ואז הם ראו שאני עדיין חי ב"ה אז הם חזרו לטפל בי, הם ראו שאני חי התחילו להנשים אותי ולעשות כל מיני טיפולים שאני לא מבין בזה".

עם כל הקושי, מספר הרב על ניסיון נוסף, "אחרי כמה דקות פינו אותי באלונקה, רגלית, זה אני זוכר, לעבר אמבולנס מסוים, לכיוון בית החולים זיו, ה' יתברך רצה בדרך, רצה לעשות לי עוד ניסיון באמונה, עד כמה אני חזק. הוא החליט שבאמצע הדרך, הבלון חמצן הסתיים, ושהמסכה עדיין תישאר עליי. אם היה לי אפשרות לנשום קצת מהמזגן של האמבולנס - גם את זה לא היה לי". לבסוף, באורח נס, הצליח להוריד את המסכה: "בסייעתא דשמיא, בגלל הקפיצות של הדרך, ידי התרוממה למסכה והעיפה את המסכה ואז הם שמו לב שהבלון בעצם ריק".

כשהרב מנדל מוסקוביץ שרוי במצב אנוש ומתקשה לדבר, הוא ביקש דף ועט בכדי לשאול את הצוות שאלה. "שאלתי אותם בדף, הבן שלי עדיין חי? - הם אמרו כן ודא". כשהצליח להתאושש מעט, הוא הצליח לתת לצוות הרפואי את פרטי הקשר של משפחתו. "מיד אחרי שהתעוררתי, נתתי להם את מספר הטלפון של הבית, ככה הם יכלו לעדכן בבית שאני במצב קשה, במצב אנוש".

הרב מנדל מוסקוביץ מסכם את האירועים בהודאה לבורא עולם, למרות כל הניסיונות. "במהלך השבת התחלתי להתאושש, אבל בתובנה שאני פגוע מוח ועם

אבא!

לעילוי נשמת

הרב אלטר אהרן יצחק

הרשקוביץ זצ"ל

י"ז בטבת תשע"ו

עלות העלוין לשבת

200 ₪ בלבד

בנק דיסקונט סניף 56

השבון 61135

אסמכתא למייל:

Shuly3910@gmail.com

הפצה: אלעד, הדרה, אשדוד,

בני ברק, פתח תקווה, רחובות,

מודיעין עילית ואחיסמך

עלון 'הפרשה',

מצורף למנויי

המייל בלבד!

הפרשה

★ נקודות בפרשת השבוע ובשבת קודש ★

להצטרפות לתפוצת המייל shuly3910@gmail.com

בעיות בכליות. אבל בורא עולם החליט אחרת, בורא עולם החליט שאני אשאר חי, והכליות יישארו שלמות והצלעות לא נשברו", הוא מסכם ברגש. "נס מהלך, ניסים מהלכים אחד אחרי השני שלמעלה מהשגתנו אין לנו שום מושג מה קורה", הוא חותם באמונה גדולה בבורא עולם.

תפילה שמיימית, תרתי משמע

הרב יעקב סלומון שליט"א

K23. זהו מושב ליד החלון. זה המושב שלי. טיסה 012 - אל על. הזמן המקומי אמור להיות משהו בסביבות 7:00 או 8:00 בבוקר. בדיוק סיימתי את תפילת הבוקר. אין בזה שום דבר יוצא דופן. זה דבר שאני עושה בכל יום במשך הרבה שנים. אמנם בדרך כלל אני קרוב יותר לאדמה ב- 38,000 רגל ובתוך בית כנסת, כשאני מתפלל. אבל המלים הן אותן מלים בדיוק.

אני אוהב את התפילה, ואסביר לכם מדוע. דבר ראשון, יש משהו מיוחד באפשרות לדבר עם הבורא. זאת הזדמנות לביקורת אצל היצרן שלי - לבדוק מה, אם בכלל, צריך לתקן. אולי כל מה שאני צריך זה רק להחליף את השמן, או אולי פילטר חדש. מידי פעם צריך כיוון מנוע רציני. במקרה כזה טוב לעצור ולפתוח את מכסה המנוע. דבר שני, החיים היום, כמו שאתם יודעים, מהירים באופן מדהים, וזמן התפילה הוא מועד קבוע שמאפשר את הבלימה הנחוצה מכל דבר שבו אנחנו עוסקים. מסר עמוק נובע מכך שאנחנו פותחים וסוגרים את היום בתפילה מן הלב, ומצליחים "לחטוף" עבור אותה מטרה עוד כמה דקות גם באמצע היום.

הלוואי שזה לא היה ככה, אבל אם הוודות על האמת: התפילה לא תמיד ממריצה ומעוררת. היא יכולה להפוך לנדושה ובנאלית - חסרת משמעות או תכלית. בעצם, ככה זה לעתים קרובות. להצליח לשמור על תפילה נעלה, להעניק לעיסוק הקדוש הזה את הטוהר בכל יום, זה האתגר המתמיד של כל אדם ואין לזה פתרונות קלים.

תפילה במטוס התלוי בין שמים לארץ מציבה שורה שלמה של אתגרים נוספים. לזכור להכניס את הסידור לתיק היד שלך, לבחור בזמן ובמרווח הנכון לתפילה, איפה, אם ומתי לעמוד, ולעטות את הטלית והתפילין כשאתה כפוף מתחת למדף שמעל לראש שלך - כל אלה יכולים להוות עיכוב רציני לחוויית תפילה משמעותית ודינאמית. ותלוי ליד מי יצא לך לשבת - אולי תצטרך גם להסביר קצת מה אתה עושה. אבל, כמעט כמו בכל דבר אחר בחיים, אפילו ענני הקושי האלה בתפילה, מכילים בתוכם נצנוצי אור.

כשהחזרתי את הסידור שלי לכיס שבמושב לפני, חשבתי על התפילה שסיימתי זה עתה. להפתעתי הרבה, נשארתי עם טעם טוב בפה. למרות כל הטרדות הנ"ל, פשט בקרבי מצב רוח מזור, כמעט מרום. "מאיפה זה מגיע?" שאלתי את עצמי. ובכן, בתור התחלה, לתפילה אווירית יש שני יתרונות גדולים על תפילה בבית כנסת א. אי אפשר לאחר, ב. אי אפשר לעזוב מוקדם. כמה פעמים אנחנו מתנשמים ומתנשפים אפילו כשאנחנו מתפללים בבית, כשאנחנו מנסים לתפוס את "רכבת השחרית" הדוהרת, או, אחריה, לברוח במהירות כדי לתפוס את ההסעה הקבועה. ללא זמן התחלה נתון,

ובהחלט בלי שום מקום ללכת אליו לאחר שמסיימים, נותנת לך תפילה אווירית את ההזדמנות הנדירה להתפלל בזמן שלך.

בנוסף נוסף לחוויה בלתי רגילה זאת, הוא שלא חייבים לשמור על הקצב עם שאר הציבור או החזן. אם רוצים להתעכב יותר באיזשהו קטע, כמו קריאת שמע, או תפילת העמידה, אנחנו חופשיים לעשות זאת. וזה מה שעשיתי.

התחלתי בתוספת של כמה דקות כדי להתמקד ב- 15 ברכות השחר. חכמינו ז"ל מלמדים שכאשר האדם זוכה לחוות את התחדשותו של יום נוסף, הוא צריך לברך את הבורא על מה שנתן לו.

אחת הברכות שמשכה את תשומת לבי הייתה הברכה התשיעית - "ברוך אתה ה', א-לוהינו מלך העולם, רוקע הארץ על המים". האם אי פעם עצרתי להתבונן ולהעריך את זה שהבורא יצר קרום קשה מעל לליבת כדור הארץ - המורכבת ממים, גז ומתכות רותחות? בדרך כלל העיניים שלי חצי עצומות בשלב התחלתי זה של הבוקר, והשפתיים שלי פועלות על בקרה אוטומטית עד שעשירים-שלושים אחוז מהתפילה עוברים. מי לא הולך על פני השטח היציבים כדבר המובן מאליו?

בדרך כלל, עוד לפני ברכות השחר, אני משקיע 25 שניות של תפילה בבית כנסת, פחות או יותר, לשיר "אדון עולם". יצירה קצרה זאת, שנכתבה לפני למעלה מ-900 שנה, מונה בקצרה את תכונות הבורא, שהוא נצחי, אינו כפוף לזמן וכל-יכול. היום עצמתי את עיניי לרגע אחד, והתחממתי בזוהר-המחשבה שהיוצר הכול-יכול הוא גם הבורא שלי, הגואל שלי, אהבתי את המחשבה הזו שלא קל להבחין בה כשדוהרים במהירות 100 קמ"ש בבית או בתפילה בבית כנסת.

מאוחר יותר, נסעתי במתינות דרך ברכות קריאת שמע. אחד הפרשנים מציין שאנשי כנסת הגדולה העתיקו את נוסח התפילה הזאת, לפני 2,400 שנה, מתוך כתב שנפל למעשה מהשמים! ובכל זאת... בדרך כלל-- לרוע המזל--- היא בקושי זוכה להתייחסות מכבדת, או, הייתי מעז להגיד, אפילו לתשומת לב מינימלית.

היום, לעומת זאת, שמתי לב להתבטאות בקטע שמהלל את בורא עולם, "המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית". המלים עולמו לי לעצור. הבריאה לא הוגבלה לאירוע חד פעמי כמו מפץ גדול. לא. הבורא לא סיים את הפרוייקט שלו ויצא לנופש. הבריאה מתמשכת ... מתמדת ... לעולם לא מסתיימת. וכמותה מתמשכות גם הכוונות, הדרכתו ואהבתו של א-לוהים. משהו שכדאי לזכור.

עכשיו, כשאני נהנה ממותרותיה של תפילה אווירית מתונה, הרשיתי לעצמי להציץ באופן מכוון מבעד לחלון. בדרך כלל, בתפילה בבית כנסת או בבית, פעולה זאת מרפה ידיים במידה רבה; כנראה בגלל שמה שרואים בחוץ על האדמה יכול לשמש רק להסחת הדעת, ולא לשיפור התפילה.

אבל היום, לא נסחפתי; להיפך. בדיוק אמרתי את הפסוקים: אתה הוא ה' לבדך, אתה עשית את השמים, שמי השמים, וכל צבאם, הארץ וכל אשר עליה, הימים וכל אשר בהם, ואתה מחייה את כולם... התבוננתי באופק בהתרגשות. הנביא נחמיה צדק. למרות שמעולם לא טס באווירון, הוא בכל זאת תיאר את הוד גרמי השמים, את מרחבי היקום, את פאר הבריאה... נשמתי עמוקות. התפעלתי מהשליטה האלוקית באור השמש שנזרק מגוף המטוס, נרעדתי מהרוח החזקה שבאותו רגע

טלטלה אותו, והרגשתי ... כל כך קטן. התפילות שלי נשאו אותי לגבהים חדשים, תרתי משמע.

הבטתי החוצה על מחוזות זרים ומשטחי מים נוכריים. שוב הרגשתי קטן, אבל קטן מהסוג הטוב. תפילה יכולה לעשות את זה. תפילה אווירית היא לא משהו שציפיתי לו. כל מה שחשבתי על תפילה כזו זה כמה לא נוח ושונה זה הולך להיות. ובכן ... זה היה שונה.

בעוד כמה שעות ננחת בישראל. זמן קצר לאחר מכן אני אתפלל שוב. יש לי הרגשה שגם התפילה הבאה שלי תהיה שונה.

תכנית אישית מבורא עולם

הגאון רבי ראובן לויכטר שליט"א

אנו מוצאים שתי גישות כלליות בנוגע ליישום מידת הביטחון בעת צרה. האחת, שאם רק נתחזק במידת הביטחון ונשליך ייבנו על השם, תחלוף הבעיה כלא היתה. הגישה האחרת מסויגת יותר. אמנם אנו בטוחים שהקב"ה מנהיג את העולם ומשגיח עלינו בהשגחה פרטית, אך מאחר שדרכיו נשגבות מאתנו, אין לנו לצפות שהוא ישנה את מהלך הבריאה ויטה את הדברים לכיוון הרצוי לנו. די לנו שנתחזק באמונה ש"כל דעביד רחמנא – לטב עביד", שכן איננו מסוגלים להבין מהו הטוב האמתי ולאן הקב"ה מתכנן להוליך אותנו בסופו של דבר.

בהקשר זה, מפורסמת בעולם המחלוקת בין ר' ישראל סלנטר לחזון אי"ש, האם ניתן להשתמש במידת הביטחון על מנת להשיג רווח מסוים.

החזון אי"ש מאריך בדבר ה"טעות הנושנת" ש"נתאזרחה בלב רבים במושג ביטחון", וטוען בתוקף שללא נבואה לא ניתן להיות בטוחים שדברים יקרו בהתאם לציפיותינו, אולם מהנהגתו של ר' ישראל עולה גישה אחרת. למשל, מסופר שר' ישראל טען שהוא בטוח שיהיה לו שיעור זהב – וכך היה. כמו כן ידועה גישתם של הסבא מנובהרדוק ותלמידיו, שביטחון מוחלט בה' יכול לפטור את הבוטחים מחובת ההשתדלות. לעומתם, ר' ירוחם ליבוביץ', משגיח ישיבת מיר, התנגד לגישה זו. הוא נדרש לשלם עבור מכתב שהגיע אליו ללא בול, מאחר שהשולח הסתפק בחתימת ראשי התבות "ב"ב" – "בעל ביטחון"; ר' ירוחם סירב להשיב על המכתב, על מנת שהשולח לא יסיק מכך שהוא יכול להסתמך על מידת הביטחון שלו.

שתי הגישות הללו רחוקות זו מזו עד מאוד. אולם, נדמה שהן מובילות אותנו פחות או יותר לאותו המקום. מסקנת שתיהן היא, שהמציאות אינה יכולה ללמד אותנו דבר על רצון הבורא. בגישה הראשונה הסיבה היא שאנו מרוכזים ברצון האישי שלנו ופועלים להשגתו, ובגישה השנייה, הסיבה היא שאנו דוחים את הניסיון להבין משהו מדרכי הקב"ה ומשאירים את ההגה בידיו.

עיון בסוגיה של מידת הביטחון עשוי להעניק לנו מבט אחר על מידת הביטחון; מידת הביטחון ביסודה מביאה אותנו דווקא להתחשב במציאות ולנסות ללמוד ממנה – אך זאת בתנאי שאנו ניגשים אליה בצורה הראויה.

הגר"ח מוולוז'ין בספרו "נפש החיים" מסביר שדבר אחד נדרש מבני ישראל בזמן קריעת ים סוף והוא: לבטוח בה'.

מידת הביטחון, מלמד נפש החיים, היא האמונה בכך שהקב"ה מנהל את העולם לקראת יעד מסוים. היא

ההשלמה עם "עלי הדבר תלוי ולא עליך". אולם, החידוש הגדול הוא שכאשר היא אכן נוגעת באותה נקודת עומק של רצונו יתברך, היא יכולה להשיג הרבה יותר מאשר השלמה בלבד עם מה שמתרחש באמונה שהכל מאתו. על שפת ים סוף ראינו שבמצבים מסוימים, בכוחה של מידת הביטחון לשנות לחלוטין את המציאות – גם אם חוקי הטבע יאלצו להתכופף לשם כך. כאשר עם ישראל נכנסו לים, הם לא הסתפקו במחשבה שמה שלא יקרה – הכל מאתו יתברך. הם נכנסו לים בידיעה ברורה מה תהיה התוצאה הסופית: אנחנו ניצל והמצרים לא. הם ידעו שהמציאות תזוז הצדה והים יבקע.

כפי שאנו רואים בדברי נפש החיים, מידת הביטחון מתחילה בהכרה שלקב"ה יש תכנית עבור העולם, והוא מנהל אותו בהתאם לתכנית זו. אולם המסקנה העולה מן הדברים אינה שעלינו להשאיר את ניהול העולם לקב"ה, באמונה שלא משנה מה יקרה, הכל בסופו של דבר יביא לתכלית המתוקנת.

גישה זו מוציאה אותנו מהמשוואה, ואילו על שפת ים סוף התברר שליחס שלנו למציאות יש תפקיד מכריע. עם ישראל לא הסתפק רק במחשבה שלא משנה מה יקרה, בין אם ינצלו ובין אם יתפסו חלילה על ידי המצרים – הכל יהיה בסופו של דבר לטובה. גם לא היה די במחשבה שבסופו של דבר הקב"ה יושיע אותם מן המצרים. על שפת ים סוף קיבלה מידת הביטחון של עם ישראל פרשנות ספציפית: הם ידעו שאם הם רק יכנסו למים בביטחון גמור – הקב"ה יעשה להם נס ויקרע את הים. מידת הביטחון שלהם היתה מסוגלת לשנות את המציאות בהתאם לצורה שבה כלל ישראל תפס שהמציאות צריכה להיות.

כאשר אנשים נקלעים לסיטואציה מאתגרת, הם בוחרים באחד מהמסלולים הבאים: בעלי יראת חטא מנסים לחקור מה היה החטא שהביא עליהם את הצרה, על מנת לתקן אותו ולהחזיר את המצב לקדמותו; אחרים עשויים לחשוב שלא חטאו, ולסרב להשלים עם המצב – הם ימשיכו 'עסקים כרגיל', במחשבה שכל שנדרש מהם הוא לעשות את אותם הדברים שעשו עד כה, רק שעכשיו עליהם לחרוק שניים ולהתאמץ יותר על מנת להשיג את שלהם.

שתי הגישות הללו מנוגדות ליסוד הבסיסי של מידת הביטחון. מידת הביטחון צריכה להביא אותנו להכרה שהחיים האישיים שלנו הם חלק בלתי נפרד מהתכנית הגדולה של הקב"ה, ושכל מה שקורה לנו אינו קורה בכדי. כל מצב הוא למעשה לכתחילה. הקב"ה הוא שהניח אותנו במקום שבו אנחנו נמצאים, והוא עשה זאת לטובתנו – על מנת לגדל אותנו ולאפשר לנו למלא את החלק שלנו בתכנית הגדולה. מידת הביטחון מאפשרת לנו לדעת בוודאות שניתן להתמודד עם המציאות, לגדול מתוכה ולהוציא מאתנו דברים שלא ידענו שקיימים בנו. על מנת להתמודד נכון עם מציאות חיינו, עלינו להסתכל על החיים שלנו בהקשר הרחב שלהם, כחלק מן התכנית של בורא העולם, ולא דרך הפריזמה הצרה של הצרכים והמאוויים האישיים שלנו. העובדה שאנחנו רוצים דבר מה מסוים אינה מחייבת את בורא העולם, והתכנית שהכנו לעצמנו בנוגע לעבודת השם אינה בהכרח התכנית שהכין לנו בורא העולם. הקב"ה לא התחייב לתת לנו משרה תורנית בישיבה מסוימת באזור מגורינו בשעות הנוחות לנו; הוא עשוי להחליט שהוא רוצה אותנו

דווקא במקום אחר, שם נוכל לתרום יותר לכלל ישראל ולעולם כולו.

ברמה המעשית פירוש הדבר הוא שמצד אחד, איננו יכולים להחליט שאירוע מסוים הוא טעות, גם אם לנו נראה שצריך להיות אחרת. ההבנה שאנו חלק מהתכנית של בורא העולם מחייבת אותנו לקבל את המציאות כפי שהיא. מצד שני, בתור חלק מכלל ישראל יש לנו אמירה – אנחנו מסוגלים לגדול ולהתעלות בכלים שלנו מתוך מקרי החיים.

זוהי התשובה לטוענים שכאשר יארע להם דבר מה הם אינם צריכים לנסות ללמוד מה רוצה מהם הבורא, שכן בלאו הכי נסתרות דרכיו. החידוש בהיותנו חלק מכלל ישראל הוא שיש לנו הזכות להביע דעה ולנסות להבין מה מבקש מאתנו בורא העולם. עם זאת, הדבר מותנה ביכולת שלנו להביט על הדברים מהזווית שלו, ולא מהזווית האישית שלנו.

פעמים רבות אנחנו מאמצים את מידת הביטחון במחשבה שהיא תעזור שהקב"ה יתאים את החיים לצרכינו. בכך אנו שוכחים את העיקר – שהנושא המרכזי בעבודת הביטחון אינו המצב הפרטי שלנו, אלא התכנית הכללית של הקב"ה עבור העולם. הענין אינו שיהיה לנו נח ושהחיים שלנו יסתדרו כרצוננו, אלא שהם יתפסו את המקום הנכון בתוך אותה תכנית כללית שהכין עבורנו הקב"ה.

עיסוק עצמי זה הוא ההיפך הגמור מביטחון בה'. אם אני מבין שעבודת ה' איננה עסק פרטי שלי, אלא חלק מתכנית רחבה, אני מסוגל גם להבין שיתכן שהקב"ה רוצה ממני משהו אחר, ולא מה שאני הייתי סבור שהוא רוצה. הוא שדאג לשנות את המסלול הנוח שבחרתי לעבוד אותו בו, והוא שהביא אותי למקום שבו אני נמצא, על מנת שאוכל לעשות מה שהוא באמת מעוניין שאעשה עבורו ועבור העולם.

ההבנה הזו פירושה ביטחון. אם לקב"ה יש תכנית עבורי, והוא אינו מעוניין לוותר לי עליה, בהכרח משהו טוב יכול לצאת מכך – גם אם אינני מבין עדיין מהו בדיוק.

לכל אחד מאתנו טווה הקב"ה תכנית אישית – אבל הצעד הראשון בדרך להגשמתה הוא להיות חלק מהתכנית הכללית של בורא העולם. אם אנחנו מנסים להביט לאותו כיוון שהוא יתברך מביט אליו, נוכל להיות בטוחים שגם נגיע בסופו של דבר ליעד הנכון.

העוצמות של עם ישראל

הגאון רבי מאיר שפירא זצוק"ל

הקו האופייני של עם ישראל הוא זה, שמיום היותו לעם גילה תמיד מסירות־נפש בעד תורתו ואמונתו. בני ישראל הלכו אל הגרדומים, נתבו צוואריהם לשחיטה, קפצו לתוך הים ומסרו את חייהם כל אימת שהכריחו אותם רשעי האומות לבגוד בתורתם ובאמונתם.

תכונה זו של עם ישראל באו לידי גילוי עיקרי בשלושה מאורעות של דברי ימיהם. אברהם, אבי האומה, נזרק לכבשן האש בעד אמונתו הטהורה אשר הפיץ בקרב בני־האדם, ובזה נטע את הכח של הנעלה של מסירות נפש בבניו אחריו. ואם היה זה צעד של יחיד, הרי בא המאורע השני של קריעת ים־סוף, שאז נכנס עם שלם אל תוך הים הסוער, לפי ציווי האל, „ויסעו“. אם היה זה רק נסיון של־רגע, הרי בא המאורע השלישי, כאשר בני־ישראל הלכו

למדבר שממה שורץ חיות רעות ונחשים ועקרבים, ללא מזון ומים, לתקופה ממושכת, רק מתוך אהבתם ומסירותם לאלהים ולנביאו, כפי שאמר הכתוב: „זכרתי לך חסד נעוריו אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה“. הודות לשלושת הנסיונות הללו של אש, מים ומדבר שבו הלכו בני־ישראל תוך מסירות נפש בעד דבר האלהים, ניתנה להם התורה כקנין עולם.

שלושת הנסיונות הללו הינם הערובה הבטוחה ביותר לקיומו הנצחי של עם ישראל.

תפילה לזמן מלחמה

רבנו הגאון רבי חיים יוסף דוד אזולאי זצוק"ל

יאמר תחילה את כל ספר התהלים, ולאחר מכן: יהי רצון מלפניך יי אלוהינו ואלוהי אבותינו. שתתמלא רחמים עלינו ועל יושבי העיר הזו וכל גבולה. ותצילנו ממלחמה וממאזור ומשבי ומפיזה. ותרחיק גייסות האויבים מכל גבול ארצנו. לא יקדמו על ארצנו מגן. ולא ישפכו עליה סוללה. והאויבים אשר בקרבנו תכניעם ותשפילם ותפר עצתם. ותצילנו מכל אויב ואויב ושולל ובוזז. תפול עליהם אימתה ופחד (יכוון בשם: תעאו). וכל צדקות ישראל ותלמוד תורה אשר עשו ולמדו בעירנו ובעיירות אשר בגבולנו יזכרו לפני כסא רחמיה. ותבטל מעלינו ומעל ישראל אשר בעיר זו (פלוני) כל גזירות קשות ורעות (יכוון בשם: קרע שטן). ותחון עלינו ועליהם מאוצר מתנת חנם פכל צדקותיה. ותצילנו מכל רעב ויוקר השערים.

אל מלא רחמים תן שלום בארץ תן שלום במלכיות ושְׁרָרוֹת. ובצל כנפיך תסתירנו בזכות אברהם אבינו עליו השלום איש החסד. ובזכות יצחק אבינו עליו השלום אזור בגבורה. ובזכות יעקב אבינו עליו השלום פליל תפארת. ובזכות משה רבינו משהימנא אחוז בנצח. ובזכות אהרן כהנא רבא אחוז בהוד. ובזכות יוסף הצדיק אחוז ביסוד. ובזכות דוד המלך עליו השלום אחוז במלכות. עזרנו אלוהי ישענו על דבר פְּבוֹד שְׁמֵךְ וְהַצִּילֵנו וְכִפֵּר עַל חַטָּאתֵינו לְמַעַן שְׁמֵךְ. רחום חנון שומר תומך מציל ישר פודה (יכוון בשם: רחש תמיף). הצילנו מכל צרה וטרף ובלבול.

עשה למען שְׁמֵךְ: עשה למען יְמִינֵךְ: עשה למען תוֹרְתֵךְ: עשה למען קִדְשֵׁךְ: עשה למען יְחֻצֹנוּ יְדִידֵךְ: הוֹשִׁיעָה יְמִינֵךְ וְעַנֵּנִי. יהיו לְרַצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגְיוֹן לְפִי לְפָנֶיךָ יי צורי וגואלי: